

Samfaçon?

02/05/14 02:00 - Motacions – Màrius Serra

Una família de Tarragona em diu que l'avi tenia un mot per anomenar els ganduls que no han trobat mai a cap diccionari: "Aquest té una samfasson", diuen que deia. Quan ho vaig sentir a Cassà de la Selva em va semblar que podria ser una aglutinació de "fer son", en relació a la passivitat dels dropos. El pedagog Joan Soler i el químic Claudi Mans, cadascú per la seva banda, em treuen de l'error i em fan notar que en realitat l'expressió és un gal·licisme clar que prové del "sans façon" francès (sense compliments), que pot denotar familiaritat o franquesa però també es pot convertir en groller desvergonyiment. Com el que exhibeixen els que tenen molta barra o un os a l'esquena. Curiosament, tots dos relacionen l'expressió a un acudit. En la versió de Mans una persona va a una casa i quan li ofereixen el dinar agafa els millors talls (de carn, de peix, de pastís) després de dir cada vegada sans façon, fins que l'amo, esparverat per tanta golafreria, li diu: "Encara que s'encomani a aquests no deixa de ser un penques." Soler l'articula en un àpat entre dos francesos i un català, que demanen un arròs caldós en un restaurant. Un dels francesos diu "sans façon" i s'omple el plat a vessar; l'altre, mig sorprès, fa el mateix, tot dient "sans compliments"; i el català, que no vol ser pas menys, s'acaba tota la cassola al crit de "Sant Feliu de Guíxols". Dues mostres d'humor afrancesat que, com a mínim, m'han fet treure la son de les orelles.

Publicat a: El Punt

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/736889-samfacon.html?cca=1>